

Թերզեան եպիսկոպոսն ու վասիկան

«Bakı» (№ 193) լրագիրը, «La Presse associée» — ի հեռագրերից առնելով գրում է.

Վատիկանում շատ պախարակում են հայ կաթողիկոսների պատրիարք Թերզեանին այն պատճառով, որ նա փոխանակ Կ. Պոլիս գնալու և աշխատելու համաձայնութեան գալ հայ ազգային ժողովի հետ, հրաժարական է տուել. Պապը հրաւիրել է նրան Հռոմ պատուէրներ տալու և իւր տեղը ուղարկելու, բայց Թերզեան եպիսկոպոսը առանց Վատիկանի գիտութեան տուել է իւր հրաժարականը Կ. Պոլսում. Թերզեանի հրաժարականը ծանրացնում է ստեղծուած դրութիւնը և նրանով, որ այժմ կան արդէն երկու հրաժարուած պատրիարքներ, և երկիւղ կայ թէ ազգային ժողովը օգտուելով իւր արտօնութիւնից, չի ձեռնարկի երրորդ պատրիարքի ընտրութեան, և գրանով նոր ըարդութիւնների առիթ կը տայ:

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Նոր համայնք:

Ներքին գործոց նախարարութիւնը, ասում է «Bakı» (№ 192), թոյլ է տուել Բաքւում ապրող հայ բողոքականների առանձին լուտերական — բողոքական համայնք կազմելու:

ՕՏԱՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

ՌՌԻՍ ՊՐԱՌՈՍԼԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Համառուսական եկեղեցական ժողովի մասին.

Սրբ. Սինոդում, գրում է «Церк. Вѣст.» (№ 34), տիրում է այն համոզումը, թէ մօտիկ ժամանակում համառուսական ժողով գումարելու ոչ մի հիմք չկայ. Առաջին,

շատերը կարծում են, որ ժողովը կարող էր բարերար արդիւնք ունենալ միայն այն դէպքում, եթէ ազդեցիկ և հեղինակաւոր մի բարձրաստիճան հոգեւոր պաշտօնեայ լինէր պատրաստի, որը կարողանար ղեկավարել ժողովը. այդպիսի անձն չկայ: Երկրորդ կանոնական կարող է լինել միայն պատրիարքի հրաւիրած ժողովը, բայց այժմ պատրիարք նշանակել ցանկալի չէ. այս կարծիքին քչերն են: Յամենայն դէպս, փաստն այն է, որ ժողովի մասին ոչ միայն պաշտօնապէս խնդիր չի յարուցւում Սինօդի նիստերին, բայց և Սինօդի անդամների մէջ մասնաւոր կարծիքների փոխանակումն էլ չի եղել այս մասին:

Եկեղեցական ծխի բարենորոգութիւն.

«ВѢСТЫ» — (օգոստ. 19) առնելով «Р. В.» լրագրից՝ հաղորդում է, որ առաջ արք. Սինօդը աւարտել է նախկին օրեր—պրօկուրօր Լուկիանովի կազմած եկեղեցական ծխի բարենորոգութեան ծրագրի քննութիւնը: Այդ ծրագիրը այժմ մի քանի փոփոխութիւնների է ենթարկւում: Փոփոխուած ծրագրի համեմատ ծխական են ճանաչւում ծխի շրջանում ապրող բոլոր պրաւօսլաւ անձինքը, որոնք եկեղեցուց մերժուած չեն: Ծխական գործերի կառավարութեան մէջ մասնակցութիւնը կատարւում է ծխական խորհրդի միջոցով: Ծխական ժողովը կառավարում է միայն ծխական գոյքը չմիջամտելով եկեղեցական գոյքերին, որի կառավարութիւնը պատկանում է, ինչպէս և ցայժմ, թեմական իշխանութեանը: Ծխական ժողովից ընտրւում է խորհուրդ, որ կազմուած է լինելու 12 հոգուց, որ եկեղեցու պաշտօնեաների հետ ի նկատի են առնում ծխական ժողովի որոշումները, և վարում են եկեղեցու գործերը: Եկեղեցու պաշտօնեաներին ընտրում և կարգում է թեմական առաջնորդը, իւր տրամադրութեան տակ եղած թեկնածուներից, ի նկատի ունենալով ծխականների միջնորդութիւնները, եթէ ներկայացուած կան, և վերաբերում են բաց պաշտօնի համար իրաւունք ունեցող անձին:

Ծխական իրաւունքների ընդարձակումն

«Россія» լրագրում (օգոստ. 12) Ռուս. Սրբ. Սինոդի դիւանատունը յայտնելով, որ «НОВ. Вр.»-ի յօդեառն կարծիքը չի համապատասխանում իրողութեանը, գրում է. ծխական կանոնադրութեան նոր քննուած ծրագրերով ծխականը ոչ միայն չէ զրկում առաջին ծրագրում նախանշանակած «իրաւունքներէ» այլ ընհակառակն, ծխի գործունէութեան շրջանակը, ի դէմս ծխական ժողովի և ծխական խորհրդի, մտադրութիւն կայ ընդարձակել:

Նոր աւանդատուն եւ մատենադարան

«НОВ. Вр.» (11 օգոստ.) հաղորդում է. Մոսկւայի պատրիարքական աւանդատունն (եկեղեցական զգեստների, սպասների և անօթների պահեստ) ու մատենադարանը վաղուց անտի լաւ բնակարանում զետեղելու կարիք կար: Սրբ. Սինոդը հաստատել է մի ծրագիր, որով Մոսկւայի Սինոդական Բաժանմունքի երկարութեան կից մի շէնք պէտք է կառուցուի, ճակատը դէպի Կրեմլի հրապարակը: Այս շինութեան նախահաշիւը մինչև 120,000 ռ. է հասնում. Այդ գումարի համար առաջարկ կը լինի Պետական Դումայի սկզբնական նիստերից մէկում: Մինչև այդ հարցի լուծումն, պատրիարքական աւանդատան իրերի մանրամասն ցուցակ պէտք է կազմուի:

ՌՈՒՍ ՀԵՐՁՈՒԱԾՆԵՐ.

Կրօնափոխութեան առիթով նախատեսական բացասութիւն.

«Россія» (31 օգոստ.) հաղորդում է որ Ներքին գործերի նախարարութիւնը բացադրել է թէ աղանդաւորութեան անցնելու դէպքում, երբ տեղումը նոյն աղանդի հոգևորական անձը չլինի, նոյնպէս և եթէ աղանդը ամենևին հոգևորական անձն չի ընդունում, ցանկացողը իւր յայտարարութիւնը պէտք է ուղղի այն անձին, որը խընդ-

րատուի ցուցման համեմատ կատարելու է խնդրատուի ընտրած աղանդին մէջ ընդունելու գործողութիւնը, եթէ խնդրատուն այդպիսի անձն ցոյց չտայ, քաղաքական իշխանութիւնը կարող է հաւատք փոխողին միայն պաշտօնական հաւաստագիր տալ, թէ արգելք չկայ յիշուած անձին միանալու իւր ընտրած դաւանութեանը:

Հնածէսների համաժողով

Այսօր, ասում է «НОВ. ВРЕМ.» (օգոստ. 26), Բօգոժեան գերեզմանատանը բացուել է ռուս Հնածէսների ժողովը: Ժողովի բացումից առաջ տեղի է ունեցել մաղթանք, որից յետոյ զանգահարութեամբ բոլորը գնացել են Քրիստոսի ծննդեան տաճարը, ուր տեղի պէտք է ունենան ժողովի նիստերը: Ժողովին ներկայ էին 13 եպիսկոպոս և 76 քահանաներ ու աշխարհականներ: Ներքին գործերի նախարարութեան կողմից ժողովին պաշտօնապէս ներկայ է առանձին յանձնարարութիւնների պաշտօնեայ Ա. Ա. Կօլոզրիով:

Ժողովի զբաղմունքները սկսուել են ընտրելով մի յանձնաժողով, որը զբաղուած է ուղարկուած զեկուցումները խմբագրելով: Յանձնաժողով ընտրելուց յետոյ ժողովը զբաղուեց եպիսկոպոսական թափուր աթոռների համար թեկնածուների ընտրութեամբ: Այնուհետև ժողովը լսեց Ամուրի եօթ գիւղերի Հնածէսների խնդիրը, այդ գիւղացիները գաղթել են այնտեղ մօտիկ ժամանակներում: Ռուսիայից, և խնդրում են առանձին եպիսկոպոսական աթոռ հաստատել այնտեղ, որի մասին միջնորդել էր Տոմսկի թեմական ժողովն էլ: Ժողովը որոշեց այդտեղ եպիսկոպոսական առանձին աթոռ հաստատել և եպիսկոպոս ընտրելով Յովսափին, կոչեց նրան Իրկուտսկի և Ամուրի եպիսկոպոս: Ժողովը մօտ եօթն օր կը տևի: Ժողովը բաղմաթիւ շնորհաւորական հեռագրեր է ստացել:

«НОВ. Вр.» հաղորդում է նաև, որ Հնածէսների ժողովի օգոստոսի 27-ի նիստում որոշուել է կազմել Մոսկվայի ար-

քեպիսկոպոսի մօտ հոգևոր խորհուրդ և ընդունել է հետեւեալ բանաձևը. «կազմուած է արքեպիսկոպոսական խորհուրդ 12 անդամներից և արքեպիսկոպոսից. կազմի մէջ են լինելու 2 եպիսկոպոս, երեք քահանայ, մի սարկաւազ և վեց աշխարհական: Խորհուրդը մասնակցում է համայն Ռուսաստանի հնածէսների կառավարութեանը, ունենալով մշտական ժողովների խորհրդի իրաւունք:

Բապտիզմը Սիրիի ռուսների մէջ.

«Кавказъ»-ը (№ 174.) առնելով «Мессіон. Обозр.» լրագրից հաղորդում է, որ խղճի աղատութեան հրատարակուելուց յետոյ Սիրիոյում զարմանալի արագութեամբ տարածւում է բապտիզմը, որ իւր գործունէութիւնը գաղտուկ ճանապարհով ուղղել է նսեմացնելու եկեղեցու և պետական իշխանութեան հեղինակութիւնը: Բապտիստութեան գլխաւոր կէտերը ընկած են Սիրիական մեծ ճանապարհի ուղղութեամբ: Երկաթուղային հաղարաւոր ծառայողներն ու մշակները՝ գործադուլների, պարապորդութեան և սովի օրերից յետոյ, «իսկական ճշմարտութիւնը» որոնելով, քաղաքական դրօշակը փոխարինել են կրօնական աղատութեան դրօշակի, որի տակ քարոզիչները խոստանում են իրանց հետևողներին անկատելի և առանց ռիսկի հասցնել քաղաքական դանազան տեսակի աղատութեան: Սիրիոյում սակաւ կայարան կը գտնես, ուր չլինեն բապտիստութեան յարածներ և կատաղի քարոզիչներ:

Մեկուսացած գիւղերում՝ բապտիստութեան հաւատարիմ դաշնակիցներն են ոչ միայն նախարարական դպրոցների այլ և եկեղ. ծխական դպրոցների ուսուցիչները, որոնք զբաղուած են տարածելով այդ վարդապետութիւնը որի մէջ սերտ հիւսուած են կրօնական նպատակները քաղաքական յեղափոխական մտքերի հետ:

Գլխաւոր դերը բապտիստութեան տարածման մէջ խաղում են այս աղանդի դրամական ահագին միջոցները: Ռուս բապտիստների միջոցները 11 միլիոն են հաշուում: Բացի սրանից արտասահմանից ամեն տարի ուղարկւում

են մեծ նպաստներ: Ի դուր չէ, որ մտրիկանները բապտիզմը «ոսկէ աղանդ» են կոչում:

ՀՌՈՎՄԷԱԿԱՆ ԿԱԹՈՒԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻ

Վասիկանի գործեր. «Россия» (17 օգոստ.) լրագիրը գրում է. Վերջին ժամանակներում գերմանական լրագրությունում, Հռովմայ քահանայապետի հիւանդութեան վրդովեցուցիչ լուրերի առիթով շատ գրուեց Վասիկանի գործերի մասին:

Մի քանի տարի է, ինչ արևմտեան եկեղեցին ներքին և արտաքին ճգնաժամի մէջ է, որ սկսել է դեռ ներկայ պապի նախորդի օրով, բայց աւելի սուր կերպարանք է օտացել ներկայ Պիոս Ժ. պապի իշխանութեան վերջին տարիներում, Պիոս Ժ.-ի, որ մինչև իւր ընտրութիւնը Վենետիկի պատրիարք էր:

Այդ պապը իւր քահանայապետութեան առաջին օրերում հաստատուն ցանկութիւն յայտնեց ինել Սուրբ Գահի վերայ ոչ այնքան «քաղաքագէտ դիպլոմատ» օրբան «աստուածաբան», որի հետևանք նրա ձեռք առած քաղաքական իշխանութեան վերաբերմամբ անհաշտ գործելակերպը առաջ բերեց մի կարգ ընդհարումներ եկեղեցու և իտալական պետութեան, նոյնպէս և Հռովմի կուրիայի ու օտար պետութիւնների միջև: Եթէ Պիոս Ժ. պապը իւր ժամանակակիցների առաջ հանդիսանում է աւելի աստուածաբան քան դիպլոմատ քաղաքագէտ, այդ դեռ չի ապացուցանում թէ նա անտարբեր պէտք է լինէր կեանքի խնդիրների վերաբերութեամբ: Պիոս Ժ. հետաքրքրւում է մարդկային յարաբերութեան այդ երևոյթներով թերևս իւր նախորդից ոչ պակաս, այն տարբերութեամբ միայն, որ սա ամեն դէպքում հանդէս է դալիս որպէս համոզուած կողմնակից կրօնական շահերը քաղաքական շահերից գերադասելուն. Ի հարկ է, այն դէպքերում, երբ նրանց մէջ նկատուում է օր և է հակակշիռ:

Այդպիսի անողորմ վարմունքը, որ հանդիսանում է

որպէս յայտնի ապացոյց այն բարձր կրօնական տրամադրութեան, որով համակուած է Պիոս Ժ.ը պատճառ եղաւ այն բաղմաթիւ գիպլոմատիքական և կրօնական պարտութիւններին, որոնք վիճակուել են Հռովմի Կուրիային նրա քահանայապետութեան միջոցին: Վատիկանի բանտարկեալը իւրաքանչիւր տարի մի քանի անգամ յայտնում է իւր տհաճութիւնը ժամանակակից կեանքի պահանջների առիթով, միևնոյն է, վերաբերում լինէին դրանք պապի աշխարհային իշխանութեան, թէ գիտական—կրօնական շրջանին: Այդ բանին որպէս պատասխան ամեն կողմից լսում էին ձայներ, որոնք կաթողիկոսներին հրաւիրում էին յայտնապէս անջանալ Հռովմից, կամ, լաւագոյն հանգամանքում, բարձրել եկեղեցական կեանքը առաջադիմական ոգով: Արեւմտեան Եւրոպայում արդէն ծագել է և կաղժակերպում է ուժեղ կրօնական—սօցիալական կուսակցութիւն, որ կոչւում է մօդերնիստական, որի վարդապետութիւնը տրագութեամբ տարածւում է Իտալիայում, Ֆրանսիայում ու Գերմանիայում, և Հռովմէական կաթողիկ եկեղեցու հետ յայտնի հակաճառութեան մէջ է: Կարելի է վստահօրէն ասել, որ ոչ միայն Պիոս Ժ.ը, այլև նրա ապագայ յաջորդը, մի և նոյն է թէ ինչ ազգի կամ կուսակցութեան կը պատկանի նա, երբէք չի համաձայնի ենթարկել Հռովմէական եկեղեցին այն փոփոխութիւններին, որոնց իրադարձմանը հետապնդում են մօդերնիստների ղեկավարներն ու ամենատեսակ ազատամիտ քրիստոնէական հայեացքների ներկայացուցիչները:

Այնու ամենայնիւ, հնարաւորութիւնը, թէ հեռու կամ մօտիկ ապագայում նոր անձն կը բաղմի ս. Գահի վերայ, արդէն հարկադրում է Վատիկանի բաղմաթիւ կամուսկիցներին ու հակառակօրդներին իրար անցնել, որովհետեւ մինչև անգամ Հռովմէական եկեղեցու հին կարգերին հաւատարիմ մնալով հանդերձ նոր քահանայապետը չի կարող աչքի ընկնող փոփոխութիւններ ներմուծել արդի պապի կրօնական — քաղաքական ծրագրի բաղմաթիւ մասերի մէջ: Պէտք է նոյնպէս ուշ դարձնել նաև այն բնորոշ հանգամանքի

վերայ, որ գերմանական մամուլի մի քանի օրգաններ, առնք Գերմանիայում կաթոլիկ եկեղեցու շահի ներկայացուցիչներն են հանդիսանում, հնարաւոր են համարում գերմանացի արդի վեց կարգինալներից մէկին պապ ընտրել:

Սակայն «համագերմանական այս հրապարակախօսների» փառասիրական ձգտումը հազիւ թէ իրագործուի, որովհետեւ, ոչ-իտալացու ընտրութիւնը կը դառնար արդէն արեւմտեան եկեղեցու եկեղեցական և քաղաքական կարգերի չափազանց յանդուգն խանգարումն:

Յամենայն դէպս, պէտք է խոստովանել, որ Պիոս Ժ-ի յաջորդին ծանր ժառանգութիւն կը մնայ, որը կառավարելը նիւթական և բարոյական մեծ ուժերի լարումն կը պահանջի Ս. Պետրոսի տեղակալից, որը հարկադրուած պէտք է լինի եւրոպայում և նրա սահմաններից դուրս, պաշտպանել կաթոլիկութեան շահերը «գեմակրատական հիւանդութեան» սպառնացող հոսանքից:

Գերմ. կաթոլիկների ներքին վէճերը. (Церк. Вѣст.)

Գերմանիայում կաթոլիկները յուզուած են, և այն էլ քաղաքական ու սոցեալական խնդիրների պատճառով: Քեօլնեան կուսակցութիւնը ձգտում է քաղաքական խնդիրներում լայն աշխարհայեցութեամբ միւս քրիստոնէական յարանունութիւնների հետ համակամութեամբ ընթանալ, և այս տեսակ գործելակերպի մէջ է տեսնում եկեղեցու շահը. Բերլինեան կուսակցութիւնը, ընդակառակն, ձգտում է բոլորովին առանձնանալ և հաղորդակցութիւն չպահել միւս քրիստոնեայ եկեղեցիների հետ, որպէս զի կաթոլիկութեան ոյժը չճշատուի և չթուլանայ: Առաջին կուսակցութիւնը, որին հաւանաւորում է Քեօլնի կարգինալ արքեպիսկոպոս Ֆիշերը, առ այժմ դերակշռում է: Հակառակ կուսակցութեան պարագլուխն է Բերլինի եպիսկոպոս կարգինալ Կրոպպը, որ յամառ փորձերից յետոյ այժմ տեղի է տուել գործնականապէս մաքառելուց: Այժմ վէճն անցել է գրաւորին, բերլինեան կուսակցութիւնը լրագրներով և տետրակներով քեօլնականներին ամբաստանում է որպէս

մողեռնիստներ: Քեօնականները վիրաւորուած համարե-
լով իրանց այսպիսի անարդար ամբաստանութիւնից՝ ահա-
գին աղմուկ են բարձրացրել իրանց լրագրներում և շրջա-
բերական հրատարակել բերլինականների դէմ, վէճը աւելի
ևս սուր կերպարանք է ստացել այն օրից, երբ Վատիկանի
պաշտօնական «Correspondance de Rome» հրատարակեց յի-
շեալ շրջաբերականը քաջալերելով բերլինականներին և,
երբ Միլանի ու Փարիզի լրագրներն էլ նոյն միտքը յայտնե-
ցին: Գերմանացիները ցաւելով յայտնում են, որ նրանց
դարան են գործում արտասահմանում Վատիկանի քաջալե-
րութեամբ, և իրանց բողոքն են յայտնում Հռովմի վայնա-
սունի դէմ: Տպաւորութիւնը մեղմացնելու համար Պապի
նուիրակը Միւնխենում յայտնել է, որ Correspondance de
Rome Հռովմի Կուրայի ոչ պաշտօնական և ոչ կիսապաշտօնա-
կան լրագիրն է և ինքն նուիրակը չի քաջալերում յիշեալ
լրագրի յօդուածը: Ինքն կարգինալ Մերրի-դել-վալն էլ հաս-
տատել է, որ լրագիրը մասնաւոր է, և յայտնել է, որ Վա-
տիկանը իւր գործերը չի վարում լրագրների ցուցմունք-
ներով ու եպիսկոպոսների տուած տեղեկութիւններով:
Սակայն Պապի ստատոս — սեկրետարը իւր կողմից չի էլ պա-
խարակում լրագրին:

Հոգեւ. Սեմինարիստների ժողովը Ֆրանսիայում.

Այս տարի յուլիսի մէջ գումարուել է հոգեւոր սեմի-
նարիստների 6-րդ ժողովը, որին մասնակցել են 120 մարդ:
Կազմուած է եղել չորս յանձնաժողով. ժողովը քննել է
յանձնաժողովների ղեկուցումները, որոնք վերաբերում
էին փիլիսոփայական, բարոյական, սօցիալական և կրօնա-
ւորական խնդիրներին: Ժողովը համակերպելով Լևոն ԺԳ.
և Պիոս Ժ. պապերի ցանկութիւններին՝ հարկաւոր համա-
րեց սեմինարիաներում կրթութիւնը յարմարեցնել բարո-
յական աստուածաբանութեանը: Ժողովը որոշել է առան-
ձին խորհուրդ կազմել սօցիօլօգիայի համար այն պայմա-
նով միայն, որ այն գտնուի աստուածաբանութեան դոկտոր-
ների ղեկավարութեան տակ և աւանդուի բարձր դաստարան-

ներում, ժողովը սահմանել է, որ սեմինարիաներում աւանդուի եկեղեցական փիլիսոփայութիւն, և այն էլ Թովմա Ագուինացունը որ կաթողիկ դպրոցներում սովորաբար դասաւանդւում է, ոչ միայն այն պատճառով, որ այն քաջալերուած է պապերից, այլ և այն պատճառով, որ այն աւելի յաջող է լուծում փիլիսոփայական խնդիրները: Փիլիսոփայութեան համար բացի լատիներէն ձեռնարկներից, պէտք է տալ աշակերտների ձեռքը նայն ինքն Թովմա Ագուինացու և այլ մեծ սխոլաստիքների բնագիրները, թէ ընդանուր և թէ դպրոցների համար եղած հրատարակութիւններով:

Անիսիստների Գ. ժողովը Վելեգրադում. (Церк. Вѣст. № 35)

Յուլիսի 27-30 ն. տ. Վելեգրադում տեղի ունեցաւ գլխաւորապէս սլաւոն կաթողիկ աստուածաբանների Գ. ժողովը, պրաւոսլաւ եկեղեցին հռովմէական-կաթողիկական եկեղեցու հետ միացնելու համար: Ժողովին մասնակցում էին 140 հոգի, թող բաղմաթիւ ուկնդիրները: Այս անգամ Վելեգրադի ժողովին չեն մասնակցել պրաւոսլաւ աստուածաբանները, բացի Ռերլինի ռուսական գեոպոնատան քահանայից, որ մի զեկուցումն էր ուղարկել օրիվերնագիրն էր. «Հնարաւոր է արգելօք հռովմէական-կաթողիկ եկեղեցին միացնել արեւելեան պրաւոսլաւ եկեղեցուն»:

— Քանի որ միութեան խնդիրը կաթողիկները դնում են պրաւոսլաւ եկեղեցին միացնել հռովմէականի հետ, իսկ պրաւոսլաւները՝ հռովմէական եկեղեցին միացնել պրաւոսլաւ եկեղեցու հետ— ոչ մի միութիւն չի կարող լինել: Զոկ բան է բոլոր եկեղեցական յարանուստութիւնների միութիւնն ի Քրիստոս սիրով և խաղաղութեամբ, յարգելով իւրաքանչիւր եկեղեցու ծիսական և վարչական առանձնայատկութիւնները օրպէս ազգային և ժողովրդական հոգու արտայայտութիւն:

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Պրուսիայի «Աւետարանական միութեան» առաջին ընդհանուր ժողովը:

Այս տարի յունիսի 13 — 14 (ն. տ.) տեղի է ունեցել Հալլէում Աւետարանական միութեան «Ժողովը, որ սկըզբնաւորուած է 1873 թուին: Երբեմն այդ ժողովը վճռական նշանակութիւն ունէր եկեղեցական օրէնսդրական ժողովներում, բայց յետոյ յետ մղուեց աջակողմեան երկու խմբերից, թէ և այժմ էլ նա բաւական նշանակութիւն ունի սինօդներում: Աւետարանական միութեան» նպատակն է միացնել և հաշտեցնել եկեղեցական կեանքում հեղինակաւորութեան և ազատութեան սկզբունքները, այն է, հաւատարիմ մնալ անցեալի ժառանգութեան, և յարմարուել ներկայի պահանջներին. պահպանել առանձին համայնքների անկախութիւնը և հպատակութիւնը եկեղեցական ընդհանուր կազմին: Աւետարանական միութիւնը ընդունեց հետեւեալ եղբակացութիւնը, քաջալերելով մօտիկ ժամանակներումս բարձրագոյն խորհրդի բացատրութիւնը թէ առաքելական հանգանակը պարտաւորական է ոչ թէ տառերի այլ մօքի առմամբ, այդ միտքը պաստօրները պարտաւոր են բացատրել պատշաճեցնելով տիրող կրօնին, ընդունելով առաքելական հանգանակին համապատասխան նոր հաւատապատում:

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Համաեւսարհային ժողով հաւատոյ եւ եկեղեցու բարեկարգութեան համար. (Церк. Вѣст. № 35).

Ամերիկայի եպիսկոպոսական վերջին գլխաւոր ժողովը որոշել է համաշխարհային մի ժողով հրաւիրել հաւատի և եկեղեցու բարեկարգութեան համար. կազմուած է մասնաժողով, որը իւր գործունէութեան հաշիւը ներ-

կայացրել է: Յանձնաժողովն ասում է, որ համաշխարհային ժողովի նպատակը պէտք է լինի քննել այն կէտերը, որոնցով միմեանցից բաժանում են քրիստոնէական դաւանութիւնները: Համաժողովը պէտք է իրաւունք չունենայ հարկադրելու ժողովին մասնակցողին ընդունել այս կամ այն կէտը: Յանձնաժողովի ջանքն է բոլոր նրանց, որոնք դաւանում են Տէր Յիսուս Քրիստոսին Աստուած և Փրկիչ, համաշխարհային ժողովին գործակցելու հրաւիրել պաշտօնական և ոչ պաշտօնական հրատարակութիւններով:

Արդէն բաւական անձինք զանազան դաւանութիւններից ցանկութիւն են յայտնել համաշխարհային ժողովին մասնակցելու: Կաթոլիկ եկեղեցուց կարգինալ Գիբբօնօը պրաւոսլաւ եկեղեցուց Պլատոն արքեպիսկոպոսը մեծ հետաքրքրութիւն են ցոյց տալիս: Հետաքրքրութիւն են ցոյց տալիս և միւս քրիստոնէական յարանունութիւնները, որոնք մասնաժողովներ են կազմել համաշխարհային ժողովի մասին խնդիրները քննելու համար:

Յօսիկ Արեւսպո.

